

СЭКП XXI съездизиниң шиитпирлерин амыдыралга боттандыра дээш

СЭКП Кызыл хооркомунун пленуму

Март 9-та национал-шии театры СЭКП Кызыл хооркомунун пленуму болуп өткөн. Анда партия, совет акти, комсомол, профсоюз аймакчылары, хоорайның үзүтүр бүүрүлгелеринин мурнакчылары—коммунистер киришкен. СЭКП-ниң XXI съездизиниң түннелериниң болгаш хоорайның партия организацияларынның соруаларының дугайында партия Кызыл хооркомунун бирги секретары эш Н. Н. Курбатский илетке кылган.

СЭКП-ниң XXI съездизин бистиң чүрүтүстүгү төөгүзүгө, делегация коммунисттик шимчээшкениниң төөгүзүгө коммунизм тургузукчуларынын съездизин болуп ийер деп илеткеч болгаш санал бергенер демгелзгенер. Бистиң партияныстың хураалынын бузулбас чыгыс өнниниң узам сыйры каттышканын, оон бүтү кижигуштериниң болгаш организацияларынның белик ийеги, бистиң партияныска болгаш оон Төп Комитетинге совет улустун кымыгаар чок мыакшылын съездизин кыла катал илеткен. Эш Н. С. Хрущевтин илеткени, съездизиниң шиитпирлерин бистиң бүтү партияныска, бүтү совет улус, деп-шылгелит бүтү кижигуштерге чыгыс ап сеткел-биле хүлээп алган деп, илеткечти айтыкан.

Эш Н. С. Хрущевтин илеткенинде, оон дончу харызында болгаш съездизиниң шиитпирлеринде экономиканың, култуурунун хөгжүлгөсүн, ажалчы чоңуну материалдыг чаагай байланышын белгилешкенин совет улустун улут тилгелдеринин түннелин кылдырган.

Кызыл хоорайның ажалчы чоңу бүтү совет улус-биле кады бистиң партияныска деген политиканын чыгыс ап-сеткелит хүлээп ал, чеди чыл планын хуусаа бетинде күсөдиргенин шиитпирлерин илердеп турар. Хоорайның үзүтүр бүүрүлгелери сөөк мурунуң социалисттик чарыкында киришкен, 1958 чылдын планын ажал күсөдир, планда дашаар 8 миллион рубльдин продукциязын берген. Ол мыкшак чык транспортунун организацияларын планнарын база ажал күсөдир.

Хоорайның мурнакчы бүүрүлгелери чеди чылды хуусаа бетинде күсөдир деп патриотук эгелзөөкчиликтер үндүргөн. Эгелзөөк шахтазынын дашкылары чеди чыл планын 5 чыл 8 айда, дашкынычлар 6 чылда, област типографиязынын коллективин 6 чыл 4 айда күсөдир деп хүлээгенер. Коммунисттик күш-ажалдын бригадаларын ажал чеди чыл ажал дашкы хоорайда калыбын турар.

Чеди чылды боттандырып өгөлзөн бис. Бистиң № 1 АТК бо чылдын январь айында чык дашкыларын планын ыракта ажал күсөдир, а февраль айында планын тоина талаш-биле 128 хуу, тоина-километр талаш-биле 120 хуу күсөдир. Чолаачыларын 30 ажал кижигуш чеди чылды беш чылда, а чеди чылды баштайгы чылда—1959 чылдын планын декабрь 20-де күсөдир деп хүлээлге алганар—деп ол АТК-нын начальниги эш Зандеев чуталаан. Хоорайда өвөөш машиналарын автоажал-агайларын

Тыга автофестивал өргөшкө кирир дугайында эш Зандеев тодаргай сазалды берген.

Мебель фабриказынын коллективин чеди чыл планын боттандырып ажал боттандырып сазалынысчын кирир дашкы бүүрүлгелерин салыр. Фабрика боттандырып чеди чыл планын беш чылда күсөдир. 1959-чылда 2 миллион рубльдин продукциязын бүүрүп үндүргөн бис, 1965-чылда 4 миллион рубльдин продукциязын бүүрүп үндүргөн бис. Мебель фабриказынын директору эш Валентин боттандырып чуталаан. Фабрика боттандырып үндүргөн турар продукциязынын шынары ам-даа дыка куду. Хоорайның мык заводун мык материалдар-биле хандырайып турар деп ол шүгүчүлзөн.

«Тыга тууду» трестиниң коллективин чеди чыл планын хуусаа бетинде күсөдир дашкы беш чылда хүлээлгелери ап, күженишкениниң ажал-талаш турарын эш Харламов чуталаан, трестин мурунда турар улут соруаларын, ажалгы дашкы-бетон конструкцияларын туудуга бо чылдын боттандырып деп турарын демгелзген. Тууду трестиниң ажалы өскө организацияларын, ажалгы мур болгаш тууду заводтарынын ажалында улут хаммажыр. Шыгыс күрүбүз ол бүүрүлгелерин мык болгаш тууду материалдар-биле трестин дыка үзүткелешкениниң хандырып турарын ол айткан.

Ажалчы чоңуар депутаттарынын хоорай Советиниң күсөдиргенин дашкы эш Чанзан-оол чеди чыл планын боттандырып Кызыл хоорайга 80 муң ажал дашкы метр чурттага шалып ажалгаа кирирени айткан. Хоорайның тууду организацияларын, чурттага тууду кымыр ужурау чыгыс үзүтүр бүүрүлгелери чеди чыл планын күсөдир турар, кылган туудуларын шыкар куду деп ол демгелзген.

Профсоюздериниң област Чусу-дегидин инспектору эш Урукунов хоорайның үзүтүр бүүрүлгелеринде күш-ажалдын камгаламын болгаш техниканын ажалы чок чык сазынын негелдерин чептес боттандырып турар, профсоюз организацияларын массаларын ортузунга кижигушкенин ажалы ам-даа кошкы чорукун, ажалчы чоңуну инициативанын ой-шанда дашкыларын турар деп шүгүчүлзөн.

Алты заводунун директору эш Скворцов ол бүүрүлгелеринде СЭКП-ниң XXI съездизиниң төөгүзүгү шиитпирлерин танышкан, чеди чыл планын хуусаа бетинде күсөдир хүлээгенени, ажалгы ийде ийеги беш чылдын 25 муң ажал кижигуштерин бөөр, алты аттар болгаш сапог ийе кымыр дашкы чеди чыл планын 5 чыл 5 ай иштинде күсөдир деп турарын демгелзген, областтын план комиссиязы (ш Томиллин) планнашканын боттандырып кымыр турарын шыгымы шүгүчүлзөн.

СЭКП Кызыл хооркомунун пропаганда болгаш агитация кидининиң эргелзекчи эш Поляков идеология ажалын коммунизм тургузукчуларын соруалары-биле, хоорайның үзүтүр бүүрүлгелеринин мурунда турар соруалары-биле хандыра хаммажыр турган.

массаларын ортузунга пропаганда болгаш агитация ажалын күсөдиргенин чутулазын айткан. Съездизиниң материалдарын ажалчы чоңуар таныштыра, хандыра өөренип талаш-биле Кызылдың пассажир аргыштыра АТК-нын, Курбанкын болгаш өскө-даа чамлык бүүрүлгелерде партия организацияларын эгелзөөкчи ажалды турар.

Ам агитпунктуларын доктаамал ажалдыра кылдыр катал деп ийер. Агитаторларын хурааларын, семинарларын чокку геде эрттирер болгаш боттандырып боттандыра участоктарга оларын ажалын күсөдир.

Кызыл горлозунун экономизи эш Мотоев, Промбанк эргелзекчи на-чальниги эш Косовцев олар боттандырып коллективтеринде СЭКП-ниң XXI съездизиниң материалдарын калыңаар өөренип турарын чуталаан.

Эт, сүт, дүс болгаш көдө ажал-агалын өскө-даа продукциязын бүүрүп талаш-биле областтыг кады ажал-агалын ажал-ишчилериниң мурунда улут соруаларын турар. Ол соруаларын күсөдир дашкы колхозторга болгаш оон хандыра шөк ажалын күсөдир көдө ажал-агалын ажал-ишчилеринде ажал-агал болгаш бажын керекселдерин, мебельер бүүрүп бөөр, көдө ажал-агал чыгырны дашкы сөөкүр талаш-биле оналгаларын үзүтүр, транспорт болгаш тууду организацияларын ажалы күсөдир турар ужурау. Хоорайнын чурттаачыларын мурдан өвөөш өскө боттандырып колхозторга сактан турарын, хоорайнын комсомолчуларын болгаш школарын база өөренилге чарыкынын өөреникчилерин күжү-биле 10 муң куштарын өстүренип организацияларын пленумун киришкелери хүлээген.

Партия чырымышкынын бүтү системанын, өөренилге чарыкынын, хоорайнын бүтү ажалын чоңуарын ортузунга СЭКП-ниң XXI съездизиниң материалдарын калыңаа-биле өөренип организацияларын, бүтүлгө бүүрүлгелерге, ажал болгаш өөренилге чарыкынын съездизиниң материалдарын күжү-биле күсөдир өскө пропагандачын күсөдир турар чеди ажал.

Пленумга СЭКП обкомунун бирги секретары эш С. К. Тока санал берген. Ажал-агал улуручуларын, ителгелешкенин, пропагандачын болгаш агитаторларын марксист-ленинни билип боттандырып онал кижигуш салыр. СЭКП-ниң XXI съездизиниң материалдарын ажалчы чоңуң ортузунга хандыра табылбырларын улут ужура-хузаам ол айткан.

СЭКП-ниң XXI съездизиниң шиитпирлеринде сөрүк кирир Кызыл хоорайның бүтү ажалчы чоңуар, коммунистер болгаш комсомолчулар чеди чылды, хаммактын мурунда 1959 чылдын планын чеди чылдын күсөдир хандыра болгаш бистиң чуртуууска коммунизм тургузур дашкы улусту дашкы боттандырып сазалышкынын киришкелери деп пленум айткан.

СЭКП-ниң XXI съездизиниң шиитпирлеринде сөрүк кирир Кызыл хоорайның бүтү ажалчы чоңуар, коммунистер болгаш комсомолчулар чеди чылды, хаммактын мурунда 1959 чылдын планын чеди чылдын күсөдир хандыра болгаш бистиң чуртуууска коммунизм тургузур дашкы улусту дашкы боттандырып сазалышкынын киришкелери деп пленум айткан.

Чеди чыл планын хуусаа бетинде күсөдир

Чаданаванын үзүтүр комбинаттын ажалчыларын СЭКП-ниң XXI съездизиниң төөгүзүгү шиитпирлерин чүрктөп хандыраан улуту хүлээп алгашкан, ажалдыра боттандырып эгелзөөкчи. СЭКП-ниң улус ажал-агалын хөгжүлгелерин чеди чыл планын амыдыралга боттандырып-биле хаммажыр тодаргай айттыргаларын ажалчыларын хураалына чуталажып берген.

Ажалчыларын ол бүүрүлгелер хураалына комбинаттын директору эш В. Певелев сөз алган:

— Съезд мурунуң хунеринде бистиң коллективтик кижигуштери күженишкенин ажалдаанар. Оон түннелинде комбинат январьда ийиң продукция бүүрүп планын 104,7 хуу, а баранниң продукцияны бүүрүрени — 136,7 хуу күсөдир. Мык белеткээр участок-биле чаданавыла цегиниң ажалчыларын өң дөре ажалды, олар январьдын оналгаларын 125 хуу күсөдир. Чеди чыл планын чеди чылдын күсөдир — коммунизмге улут бажын. Бис боттандырып чеди чыл планын хуусаа бетинде күсөдир кымыр бис. Бо дөргө, СЭКП-ниң XXI съездизиниң сазган соруаларын күсөдиргенин бистиң күш-ажалын салышкынымыс болуру деп, ол чуталаан.

Бүтү ажалчылар эш Певелевин сазалын ийиң-биле дашкылар. Чылдын бүүрүлгелерин бүтү күжү-биле ажал-агалын декабрь 5-те күсөдир, күш-ажалын бүүрүлгелерге 5 хуу боттандырып, продукцияны боттандырып 7 хуу чыгырны, бүүрүлгелер продукциянын шынарын өскөдир ажалчылар шиитпирлзөн.

Чаданавыла цегиниң начальниги эш Горбунов чеди чылды хаммажыр продукция дашкы, оон боттандырып чыгырны чеди чылды дашкы ажалчыларын шиитпирлзөн ажалды турарын сазалына чуталаан. Ол цегиниң чыгышкыларын бажын иштиниң ажал-бүүрү өт-херекселдерин ажалдыра бүүрүрени, чеди чылды ажал чорутуууларын 80 хуууун механизастарын хүлээгенер.

Комбинаттын чаданавыла цегини февральда бүүрүлгелер хуусаа бетинде күсөдир чеди ажал. Мык чаданавыла эштер Курбан, Шадрин, Кужет болгаш өскө-даа февральдын оналгаларын хуусаа бетинде ажал күсөдир.

М. СЕВЕН.

Кичээлдер солун эртип турар

Бай-Тайга районун Бай-Тал ортук школазында башкыларын аттар политика өөренип 20 ажал дашкыларын боттандырып бар. Пропаганда эш А. М. Поповский өөренилге чыгышкы эгелзөөкчи бөөр 20 ажал кичээлдерин эрттирген.

Боттанды СЭКП ТБ-нын декабрь пленумунун, СЭКП-ниң Дашкы Советиниң сөөкү сессиязынын материалдарын өөренип доктаамал болгаш ам СЭКП-ниң XXI съездизиниң материалдарын өөренип турар.

1959—1965 чылдарда СЭКП-ниң улус ажал-агалын хөгжүлгелерин контроль чургайларын дугайында СЭКП-ниң XXI съездизиниң эш Н. С. Хрущевтин илеткенин талаш-биле кичээлдер эрттирп турар, пропагандачын областын, бүтү районун болгаш колхозтун перспективалыг планын тодаргай боттандырып, дынакчыларга солун кылдыр табылбырлар турар. Динакчылардан Улангир, Балайны, Кара-Сал, Казанцева, Заматова, Бак-Бак, Буракина, Магдала олар өөренилге чыгышкы дугурунда чыгыс-даа кичээл үзөөн болгаш өөренип өскө материалдарын өөренип ийиңгелзип ап туралар.

Боттанды бүтү дынакчыларын школа партия организациязынын агитаторларын болуп, колхозчуларын ортузунга масса-политиканын улут ажалы чорутуп туралар. Агитаторлар ам партиянын XXI съездизиниң материалдарын колхозчуларга калык таныштырып туралар. Агитаторлардан Конга, Талар-оол, Кара-Сал, Шожал, Мадыр-оол, Санжакова, Устун-Доржу, Алфёрова олар колхозчуларын бажыныларын үзүтүч барык, СЭКП-ниң XXI съездизиниң материалдарын дугайында, колхозчу араттарын култуурун ажалдыра чурттагаларын өскөдир, бажыны-балыгы ажал-шөкөр ап турар, чеп чурт, чурт бажынылар дугайында беселелерин чорутуп турар.

Боттанды бүтү дынакчыларын школа партия организациязынын агитаторларын болуп, колхозчуларын ортузунга масса-политиканын улут ажалы чорутуп туралар. Агитаторлар ам партиянын XXI съездизиниң материалдарын колхозчуларга калык таныштырып туралар. Агитаторлардан Конга, Талар-оол, Кара-Сал, Шожал, Мадыр-оол, Санжакова, Устун-Доржу, Алфёрова олар колхозчуларын бажыныларын үзүтүч барык, СЭКП-ниң XXI съездизиниң материалдарын дугайында, колхозчу араттарын култуурун ажалдыра чурттагаларын өскөдир, бажыны-балыгы ажал-шөкөр ап турар, чеп чурт, чурт бажынылар дугайында беселелерин чорутуп турар.

«Ишкени», «Бора-Тайга», Киров аттыг колхозтарын хойчуларын мал чарын көүдүрүп дашкы 400 гектар чарын дашкы, хараганмы ашташ, ону сизген шөлү болууларын чеди чылды хүлээгенер.

М. ДОЖУ.

Синтетиктиг үстүг чүүлдер солугурунун комбинаты

Ростов область. Волгодонск хоорайның кымында ажалдыра. Комбинат ол мыкшак синтетиктиг үстүгүлүгү бүүрүлгелерин чеди чылды хуусаа бетинде күсөдир. Комбинат ол мыкшак синтетиктиг үстүгүлүгү бүүрүлгелерин чеди чылды хуусаа бетинде күсөдир.

Чурукта: Бүүрүлгелериниң синтетиктиг үстүгүлүгү бүүрүлгелерин чеди чылды хуусаа бетинде күсөдир. Фото В. Гуранин. СЭТА-ның фотохраниланы.

Чаданаванын үзүтүр комбинаттын ажалчыларын СЭКП-ниң XXI съездизиниң төөгүзүгү шиитпирлерин чүрктөп хандыраан улуту хүлээп алгашкан, ажалдыра боттандырып эгелзөөкчи. СЭКП-ниң улус ажал-агалын хөгжүлгелерин чеди чыл планын амыдыралга боттандырып-биле хаммажыр тодаргай айттыргаларын ажалчыларын хураалына чуталажып берген.

Ажалчыларын ол бүүрүлгелер хураалына комбинаттын директору эш В. Певелев сөз алган:

— Съезд мурунуң хунеринде бистиң коллективтик кижигуштери күженишкенин ажалдаанар. Оон түннелинде комбинат январьда ийиң продукция бүүрүп планын 104,7 хуу, а баранниң продукцияны бүүрүрени — 136,7 хуу күсөдир. Мык белеткээр участок-биле чаданавыла цегиниң ажалчыларын өң дөре ажалды, олар январьдын оналгаларын 125 хуу күсөдир. Чеди чыл планын чеди чылдын күсөдир — коммунизмге улут бажын. Бис боттандырып чеди чыл планын хуусаа бетинде күсөдир кымыр бис. Бо дөргө, СЭКП-ниң XXI съездизиниң сазган соруаларын күсөдиргенин бистиң күш-ажалын салышкынымыс болуру деп, ол чуталаан.

Бүтү ажалчылар эш Певелевин сазалын ийиң-биле дашкылар. Чылдын бүүрүлгелерин бүтү күжү-биле ажал-агалын декабрь 5-те күсөдир, күш-ажалын бүүрүлгелерге 5 хуу боттандырып, продукцияны боттандырып 7 хуу чыгырны, бүүрүлгелер продукциянын шынарын өскөдир ажалчылар шиитпирлзөн.

Чаданавыла цегиниң начальниги эш Горбунов чеди чылды хаммажыр продукция дашкы, оон боттандырып чыгырны чеди чылды дашкы ажалчыларын шиитпирлзөн ажалды турарын сазалына чуталаан. Ол цегиниң чыгышкыларын бажын иштиниң ажал-бүүрү өт-херекселдерин ажалдыра бүүрүрени, чеди чылды ажал чорутуууларын 80 хуууун механизастарын хүлээгенер.

Комбинаттын чаданавыла цегини февральда бүүрүлгелер хуусаа бетинде күсөдир чеди ажал. Мык чаданавыла эштер Курбан, Шадрин, Кужет болгаш өскө-даа февральдын оналгаларын хуусаа бетинде ажал күсөдир.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Сай-хонун чуртун хаммажыр, куженишкенин ажалдыра чорутуп соруаларын ажалдыра чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар. Ол кидиниң боттандырып сай-хонун чуртун боттандырып чорутуп турар.

Партияның төөгүлүг съездизиниң шиитпирлерин боттандыра дээш

Сүт-Хал районун колхозчулары болгаш МТС-тиң механизаторлары СЭКП-ниң эгелзөөкчү XXI съездизиниң шиитпирлерин хураалында танышкан, улут өөрүшкүлүг, бир үн-биле хүлээп ап турар. Боттанды ажал-ишчилерин съездизиниң шиитпирлерин күсөдир дашкы хүлээлгелерин алгашкан, боттандынын мурунда улут соруаларын салган. Оон мык олар мурунда алган хүлээлгелериниң күсөдиргенин түннелин үндүргөн. МТС-тиң механизаторларын тракторларын, көжүк машиналарын күсөдиргенин шаг-ла доктаамал, база ажал ажалышкын техниказынын септелгенин баш бурунгаар чорутуп турар. Март 1-де чеди 4 комбайннар септелгенин, механизаторлар майга чеди бүтү комбайнларын септелгенин докар деп хүлээгенер. Тракторлар, комбайннар септелгенин Кара-оол, Деге, Доржу болгаш оон-даа өскөдир өң идеялыг ажалды, ажал нормазын хүн бүрүлгө 150—200 хуу күсөдир келген.

Колхозтар чеди чыл турган 75 тонна сула трестиниң чептесел алган, тарва култууруларын оон өскө трестиниң бүрүн ургаш, чус хуу аргылаан, оларын үзүтүп шынарын база кылган. Киров аттыг колхоз кукуруза, картофель шөдөрлөгө 495 тонна, «Бора-Тай-

га», колхоз 379 тонна өдөкти төккөн, бо артель 25 ийириги, 18 тергеш септес доктаамал, ажалдыра септелгенин удавас доктар.

Артельдер бо чылдын туудугуна 8600 кубометр мыкты боттандырып турган, 10200 кубометр боттанды, оон иштинден 6850 кубометр чар агында дүжүргөн, тууду шөдөрлөгө сөртүргөн мык 4560 кубометр. 1959—1960 чылдарда школарга, эмгелге салбырларга олар 4800 кубометр мыкты боттанды. «Ишкени» колхозтун тууду бригадалар 3500 кубометр мыкты боттанды турган, 3590 кубометр боттанды, оон иштинден машина ортузда дүжүргөн 3126 кубометр, тууду чыгышкында сөртүк эгелзекчи 850 кубометр. Мык боттандычылери эштер Мурзун, Чимит-Доржу, Араажы тус-тус оналган ажалдынын нормазын тургач 150—180 хуу күсөдир турган.

«Бора-Тайга» колхозтун кижигуштери 2500 кубометр тууду ажалын кескеш, шүтүзүп тууду шөдөрлөгө сөртүргөн алган. Ол колхозтун шөк мал ферманын эргелзекчи эш Биче-оол баштаан бир боттанды колхозчулар 2000 чыгуугу боттанды.

Оон-биле чептеселер «Алаш-Мадыр», Киров аттыг колхозтар тууду мыкты боттандырып хожу-

дашын турарын демгелзөөкчү херек. Сөртүргөн тууду мыкты дүжүргөн өскөдүр чутула. Ийиңгелзген чеди чыл планын баштайгы чылды—1959 чылда чурттага бажыныларын, бүүрүлгелерин, култуура-амыдыралын болгаш ийиңгелзген планын калыңаа туудуларын планын күсөдир дашкы демгелзөөкчү болур.

Колхозчу малчылар малдын баш санын өстүрүп, эт, сүт, дүс бүүрүлгелер көүдүрүп талаш-биле 7 чыл планын 5—6 чылда күсөдир деп, сөрүк киришкенин ажалдыра боттандырып турар. «Бора-Тайга» колхозтун хойчуларын эш Самыа төрөөн 147 хойчуларын 147 хураган,

Совет-герман найыралдын тиилелгези

БЕРЛИН. (СЭТА). СССР-ийн Милитер-Чөлөөгийн Даргазы Н. С. Хрущевтун Берлинде чоруп турары ГДР-ийн найысалаан байыралдыг ийнхүү кирип турар. Байыралдыг-биле шиметтинген хоорайны даштык хөвдөрлөх-дээ, совет залчылга берлинчилер-ний көргөсөн чыгыс хүлээп алышкынны дугайнда кудумчуларга хей чугаалары диннап болуураа-даа о байыралдыг хөвдөрлөх көрп болур. ГДР-де Н. С. Хрущевтун чоруп турары бижиглээн солундары мартын 8-те эртен чон анаадаа эртен эрте саткылап алган баргызал.

Н. С. Хрущевтун Берлинде чөлөө бертенин дугайын болган март 7-ийн кезээндээ анаа болган 300 муң кире киж киригчигин митинг турар дугайын Берлиндин бүтүл-де демократтыг солундары бири

арыннарында парлагылаан. «Неес Дойчаада» болган «Берлинер дей-тунг» солундар митингке чугаалаттынган чугааларын парлап үндүргүлөп. Хоорайны кайы-даа кезегин ажалчы чондарынын Н. С. Хрущевтун чүрөгүн ханымындал өөрүшкү-биле уткуп алганын бүтү солундар тодоткай-биле бижигилеп турар. Солундар о болган митингтин совет-герман найыралдыг тиилелгези деп алап турарлар.

Либерал-демократтыг партиянын органы «Дер мюрен» солун «Чангыс-даа күрүне ажалдыкчынын Берлин бо кире улап өөрүшкү-биле калган-даа хүлээп ап көрбөз» деп бижип турар. Н. С. Хрущевтун Лейпцигке чоруп турганын ап көргөш, «Дер мюрен» солунунун дегдеген турары: ямаргага Хрущевтун чоруп чоразы улаустарын бот-боттарын бичириниң херээн чү-

гуза салышкын болган дээрин киж бүтүр билдир. Совет күрүне ажалдыкчынын чугаалары, ямарнасын хей-хей туртаран кезегин киржикчилер-биле оң чугаалажышкыны болган капиталдыг турттар-биле салгылажышкынны бүтү тала-биле хөгжүдери-ге белеп болуп турарын о чугаалажышкыннарга улаа-дараа илереп турган болза тайбың козгал-хөлбөз дугунаарынын талазы-биле совет политиканың кончуг тодоткай херечилеги болуп турар. Ол чугаалажышкыннарга киршкен киж киригчигиниң чоруп турарына бот-боттарын бичириниң херээн чү-

Япониянын тайбың хөгжүлдеси дээш

Американың чөпсөктүг күштери-ниң команданын чоктаа чаз Японияга «кара алды» деп чакыт. а-биле бонбалакчы атомнуг ужал-чүтүлү киригчигиниң, улап шери-ниң маневрлерин (тактикаг сүргү-лү) чорутуу.

Ол маневрлерин дугайы Япония-га билине бээр билек-ле, япон чакыттын болган америк команданын-даа алдында чүртүтү хей-нигити организацыйаларынын болган түс-түс хамаатыларынын килеңгеш-киңиги улаураанышкынны куттуу келген. «Каа алды» дээр чорутуу-данын массалыг буртук шапканы чүртүтү даштыкты политикамын талазы-биле Японияга өжөн негес-чилер биле нейтралитеттиг күштер-иниң аразында, тодоткайларга, шуут улаураанышкын талаа-жышкыннарын «талаа-жышкынны» чорутуу турар демиселниң санап четпес илерелериниң бирээ-ли-дир. АКШ биле Япониянын аразында 1951 чылда чардынган саймы чок чоруктуң керээзин дээр чүрөшп өлө көрүгү дугайында сөөлү үдө Токиога болгулаан япон-америк чугаалажышкыннарга холбоштыр ол демисел онза чин-дигенген.

Ол керээ япон улуска санаттыл-мас аялардын болган кыгылал-дарын чедирген. Кытайшкан Штат-тар болуңу шериг баазалары болган туугуларын тургузарына Японияның 140 муң га чыгым де-висекириң ажалып алган, оң улап кезин тараачыныралан күш-биле билаап алган. «Майниң» деп япон солунунун мезгил-биле алырга, чуртта 600 чыгым америка шериг туугулары санаттып турар. Япо-нияның демиселериниң 600 дөрбө-чир километр бүртүгү-ле бир аме-рикан шериг баазы азы тууру оонажып турар. Чоктаа Токиога парлап үндүргөн «Японияла раке-тайлг снарядтар» деп номуна деп-пигилген япон авторлар К. Хаяси, Т. Андо болган К. Кимури оларын-ки бижирин болза, Японияның де-висекириң АКШ-тын ужал-чүтүлүгүн 50 муң киж, кургаг чер шериг-ден 30 муң киж болган шериг-ла-лай фолуудан 100 муң киж ту-руп турар. Америк шеригин Ирак-кы Чөөн Чүктө кол туралга болза АКШ-тын өжөп алганы Япония-ны Окинава ортуу болур. Ол ор-туулакта шериг туугуларына Пен-тагон 1550 миллион ленин киле-рген. Ила шериг туугуларына 35 муң ажал америка тукай эртем-нелер ажаллап турар. «Японияның де-висекириң АКШ-тын шериг баазалары, Азияның тайбыңы илажышкын улаустарына кыла-нып, Ираккы Чөөн Чүктө Япония-биле кола турттарга, оң иштинде Совет Эвелелине болган Кыдат Улус Республикага улап шуут дорт килеттеринге» деп Совет Чакыт-тын 1958 чылдын декабрь 2-де медет-лине демегелен.

Японияда америк эжелелдин улам-чылдар япон улустун өртүгүн аар-түргө болуп турар. Сөөлү алды

чартык чылдары Американың эже-ли шериг Японияга 1800 мил-лиард ажал нег ажа шүдүлү та-варыштырган. Вашингтоннуг иле-келгит дегимчези-биле Японияның өжөн-ирек бөлүктөрү чүртүтү реми-литаризмталарынын өзүмүг ору-тунче улам ийип илп турарлар. Бир эвес 1955 чылда Япониянын бөлүтү шериг чарыгалдары 135 миллиард нег турган болза, 1956 чылда—143 миллиард, а ангы сан-хы чылдында 150 миллиард нег ажал турар.

Японияны порттарыне далай ийдиңдан америк чөпсөктөр, оң иштинде танкалар, «Ф-86» деп реактивтиг истребительлер, десант суднолары, эсминерлер, суг ала-ның кемелери барык улап чокка-көп турар. Японияның чөпсөктүг күштерин бөлүдериңин үш чы-паны дээр чүрөшп бугаар япон шеригиниң чөпсөктөлүшкүннө баш-картынар снарядтарын алы-бу-руг хевирлер кирер ужураут. Оон ангыда адролук чөпсөк-биле ханды-рылган тукай шериг кезектери тургузары көрдүңү турар. Токио парлагышкын диннамыларын бугаар алырга, Японияның шериг албан черлери болуңу чөпсөктүг күштериниң санын 1—2 чылдын иштинде 250 муң киж чедирерин болуп турар.

Иччала-даа Японияның реми-литаризмталарың бо темпери бели Вашингтоннуг хандыраблн тур-рар. АКШ-тын агрессия бөлүктөрү япон армияны барык 3 миллион солдаттарын кылды тургузары-нын планын Японияга төгөп турар. Япон-америк «аймык чок чорук-туу керээзин» өлө көр дугайында чугаалажышкыннарга чаз шериг кер-рээни чарар сорулганы салып тур-рар мырыңай тодоткай.

Имдыг болал чок орук япон ула-стү эртен өлө көрүп эртен аймык-халаныңдан артык чаз хоо-нураа чедирип болуп ийик. Моң ужурундал Японияны хей-нигити Азияның тайбыны ынакшыдыг бугу күштери-биле калы Ираккы Чөөн Чүктө тайбыны дегимчези Японияны харысгалзынын дугайында Совет Чакыттын сатынды-рыны ханы сеткил ханышкын-биле уткаан. «Акахага» деп япон солунунун сөз-биле алырга, «ай-мык чок чоруктуң керээзин» өлө көрүп япон чакыттын планнап тур-рар чоруп Японияны америк атом-нуг стратегияны бири шүтүмүгга тургузар». Эске бир саадаларыг «Номури» деп япон солунунун бо-лалы-биле алырга, «аймык чок чорук-туу керээзин» өлө көрүп кели-инде барган Японияны, оң күзөл сорулгуга чорүштүр хидыкты расе-тайлг болган адролук дайыңче хаа-ра тырттар. Японияның бугу па-риоттук күштери, оң иштинде ком-мунист болган социалитет пар-тиялар, Японияны профвеледе-ни, студенттерин болган аймак-тарын организацыйалар, Кыдат-биле дипломаттыг харылааны ка-тап тургузарынын национал чөвү-

лел, тайбыны камгалаарынын япон комитети Кытайшкан Штаттар-биле чаз агрессия керээн чарары-га улап, чүртүтү адролук чөпсөк-би-ле чөпсөктөлүшкүннө улап демисел-турарлар. АКШ-тын агрессия бөлүк-тери-биле калы япон реакцияны белектеп турар чаз сүзүлгөзүнө улаураанг шимтешик чыгыры-чы либерал-демократтыг партия-нын чамдык кезең белин хаара туткан.

«Аймык чок чоруктуң керээзин» далайын чакыт өнтүр аргаларын Японияның чокко козалары — Со-вет Эвелели болган Кыдат Улус Республика-биле найыралдыг ха-рысалаарын хөгжүдериңе шап-тыктар дээр күштериниң орада-жышкынны-дыр деп Японияның патриоттук бөлүктөрү чөптү-биле көрүп турар. Имдыг өнтүр арга по-литиказы хамыкты мурунда ай-гы үдө экономиказы аар-берге ба-далла туруп турар Японияның бо-дунуң национал өргө-ажытарына улап когаралын чедирер.

Японияны металлургия болган машина туугушкунунун үдөтү-рүгү 1958 чылдын ийги чар-тында 70 муң ажал станоктар болган машиналар ажалдаван. Ко-зааы кылгыларын бүдүрер колдуула 30 хуу кудулаан. Япо-нияны экономиказында кризис бо-лушкунуң күштелген чоруп чөптүн ийдиңда-ла аламык байла-ны улам-на басыртакан. Ажал төлөвириниң денеллиг талазы-биле делегейиң капиталыстич тур-тарын иштинде Япония сөөлүг черлериң бирээни өлөп турар. Японияда ажал төлөвир америка ажал төлөвириниң денеллиг диг-гү-ле төстүп бири болуп турар. Япон өл-бүлгөни амыдыраарына өл-ө бети дээр ала 25 муң кире негеттерин. Имдыг турбүзе 5 миллион ажалчынар болган ала-на-халкылар ала 5 муңдан өвөш-нени ажаллап ап турарлар. А чуртта ийиги-биле ажалчы чо-нун 90 кире хууу амыдыраарынын өл-ө өвөш дээр хөгөгил чок бо-луп турар.

Делегейиң күш-ажыл организа-цияны (МТО) түндүктерин буга-ар алырга, Япония делегей өл-ө улап ажал хунуң болуп турар. Чуртта ажал чоктарын ажал хей армияны доктаамал бар хирелен-де, ында ажал негел 60 пак турга-чүлөп турар. Ажал чоктарын са-ны 500—600 муң кижден ашпай турар деп, Японияны статистика чери батыкпал турар. Иччала-даа бо денден өвөшөтөн саннар-дыр. Японияны социалитет партияны кынаптар турар «аймык чок чорук-туу керээзин» долзуу-биле улаураанын шынгын негеп турар. Японияны хамырашып болган аймык чок чоруп, оң бугу делегей-ге алдары чүгө тайбын хөгжүдө-ниң болган нейтралитеттик орук-тарына чедип алдынар дээрин чүртүтү патриоттук бөлүктөрү билип турарлар.

Улаураа чок чидигелли турар социал-экономикаг айттыргаларын ужурундал чүгө ажалчы чонлар өвөш, харын Японияны салы-гү-лөтүр бөлүктөрү белин даштыкы-сы-дыг талазы-биле чуртту чангыс АКШ-че көрүндүргөн чорукту сов-

салырын негеп турар. Ужуру чүдө-дө, япон экономикамын хей чүгү-ла адыралар барык бүртү-биле кири сөөлөткөн чиг-эте ажаллап турар. Япония бодунга өргөжөк чү-гуза нефтинин 98 хуууун, демир руданын 90 хуууун, кокуст хө-мүр даштын 70 хуууун даштыкы-дан сөөлөтүп турар.

Делегейиң ийги дайынынын мурунда Японияга үдөтүр тур-ганын кол берикчи Кыдат тур-ган. Имдыг турбүзе Кыдат-биле салгылашкынга Американың хо-ругаашкынны тургусканы япон-ияда салгыны херек кырында чок болураган болган Япония Кытайш-кан Штаттардан чиг-эти кал ка-тап улап өргөк-биле салып алыры-га алабарттырган, анаа чык бурга-да 330 миллион чыгым долларын амыр төлөп турар. Америк кончалчылар-га тонна хөмүр даш бүртүгү-ле 27 долларын Япония төлөп турар, а мурунда Кыдаттан тонна хөмүр дашты 11 доллар-биле ап турган.

Кыдат болган Совет Эвелели-би-ле калбак салып чокка Япония өө-дөп шыдаас деп бүтүрө Япония-ны ажалы-бүрү бөлүктөрүне биж-жигип турар. СССР-биле салгыны калбактарында Япония чүгө олчалык ийик деп «Нихон кай» дээр салыг компанияны президентин, өскү япон салгыны Н. Негүти Совет Эвелелине чораш эеп көл-гөш демегелен. «Бир эвес комму-нист Кыдат-биле өй-тааныла са-лыгашкан болууза, салгыны ийги хөмчөлиң азыл кал чүс миллион долларга көвүдөп болуп турган ийик. Даштыкыге бараан улаураан хөгжүр талазы-биле ажалы-бүрү хөмчөлөргөн чазак төлө-вилеп тура-да, бир эвес комму-нист Кыдат-биле харылааны өл-өш-төлөс болза, оң ол хөмчөлөргө чүтү-лаа бербес»—деп социалитет партияны секретары А. Китаама чоктаа чаз медеген.

АКШ-тын агрессия бөлүктөрү өжөн негээриниң болган милита-ризмниң өзүмүг орутуче Япония-ны чыгышкын, Японияның үдө-ли амыдыралы өргө-ажытарына караж кылдыр боттарынын кара салгыштыг болаларын боттандыр дугайында хамыктың мурунда ки-чөөлөй салып турар дээрин моор-тан мырыңай-ла чигиниң чок-тур.

Америк империализмниң төлөв-леттинип турар агрессия керээзин япон улус чүгө бугу шаап турар өвөш, харын япон улустун нацио-нал сеткил сагышын дорамчылаан болган оң күзөл сорулгуга чорү-штү атомнуг дайыңче оң чыгарын кынаптар турар «аймык чок чорук-туу керээзин» долзуу-биле улаураанын шынгын негеп турар. Японияны хамырашып болган аймык чок чоруп, оң бугу делегей-ге алдары чүгө тайбын хөгжүдө-ниң болган нейтралитеттик орук-тарына чедип алдынар дээрин чүртүтү патриоттук бөлүктөрү билип турарлар.

ВЛ. ИИ.

Совет чазак төлөөлөрүнүн Индияда чоруп турары

КОЧИН. (СЭТА). Совет Эвелели-нин Индияда чоруп турар чазак тө-лөөлөрү мартын 7-ийн кезээндээ Керала штатта чугула порт болур Кочинде чөдө бергенер. Керала штаттың кол министри Е. М. Ш. Намбудирпал, а ол ышкаш СССР-ин Индияда элчини П. К. Пономо-ренко болган Индияны СССР-де элчини Б. П. Ш. Менон олар совет төлөөлөрүн улап келгенер.

Керала штаттың хоорайларынын болган суурларын чурттакчылар Перияр халден эгелеш, Кочин

портка чедир орук дургаар совет төлөөлөрүн келжигинериңе байыр чедирип турганар. Совет төлөөлө-риниң болган совет база индий улус-тарын найыралдыг тураскаал кылдыр чөдө болганга байыр чед-ирген шимелдер, Индияны болган СССР-иниң тукары, чечестер, солундар дыка хей.

Алаан хоорайга хей муң кижи киригчигин митинг болган, анаа А. А. Андреев чүвө чугаалааш, ий-тингиң киригчигинериңе совет улустан болган Совет чазактан илг

байыр чедирип, эң өки чүлөлерин күзөп. Бистин ийи улустарыны-тын азы-думалыкы найыралы-ның улам-на бижыгышкынныңа чериң калдыг-даа ырак-улаа бол-ган империализмниң хөп-мөгө пропагандазы шаптыктап шыдаас-деп А. А. Андреев чугаалааш.

Март 7-ийн кезээндээ Керала штаттың кол министри Намбудир-пал совет чазак төлөөлөрүн адыр кылдыр шайлаа тургускан.

Е. ЕГОРОВ.

Алаан хоорайга болган митинг

БАНАГАПОР. (СЭТА). Мартын 7-де Совет чазак төлөөлөрү Кочин хоорайга бар чораш, Алаан хоорай-га доктааган. Алаа дыка хей муң кижи киригчигин митинг болган. Ол митинге Алаан хоорайны, а ол ышкаш Керала штаттын чок-кавы хоорайларынын болган суур-ларын дыка хей муң чурттакчы-лары чыгып келгенер.

Ол хоорайны муниципалитети-ниң даргазы Варки төлөөлөриң кел-жигинериңе байыр чедирип чүвө чугаалааш, совет чазак төлөөлө-риниң мыда барганы дээр, индий-совет казы ажалдыкчының хөг-жүдөлине база бир өгө базым бо-лур деп чугаалааш.

Индияны СССР-де элчини Б. П. Ш. Менон митингиниң киригчиги-нериңе совет төлөөлөрүн келжиги-нерин бараалгатаан.

Ол митинге СССР-иниң Дөдө Советиниң Президиум келжигүн А. А. Андреев делегерей чүвө чу-гаалааш.

Президент Хо Ши Мин Индонезиядан төрөөн чуртунче үнүпкен

ДЖАКАРТА. (СЭТА). Индонезия-га он хонук дугурунда күрүне херө-кылып чораш Вьетнам Демократ-тыг Республиканы президентин Хо Ши Мин болган ону үдөп чораш-рарлар март 8-те төрөөн чуртунче үнүпкенер. Кемабаран деп аэро-портдан президент Хо Ши Минни болган ону үдөп чоруп кижилер-ни президент Сукарно, премьер-ми-нистр Духанди, Индонезияны ка-бинетини министрлер, чүртүтү хей-нигити организацыйаларынын он-он муң төлөөлөкчирин үдөпкенер.

Президент Хо Ши Мин микроф-он-га чүвө чугаалааш, ону болган үдөп чоруп кижилерин чүрөктин

ханымындал хүлөп алганы дээр президент Сукарнога, Индонезия-ны чазанга, парламентизмге бо-лган улаурунга өөрүп чегиренин илереткен. Индонезия улус Барын Иранын хостаарын чедип алырын болган боттарынын күрүнеин тур-гузарыга чедикшигин болур дээрине илереткен Хо Ши Мин илереткен. Оон соонда Хо Ши Мин Вьетнам Демократтыг Республикага баарынче Сукарнону база катап чазаш.

Президент Сукарно Хо Ши Минге мынча деп чугаалааш: Силерниң чуртутувар география-даа болган сагыш-сеткил-даа талазы-биле бис-

тиң чуртутууза чокко болурун, си-лерниң чүрөктөрдөр бистин чүрөк-териниске, а бистин чүрөктөрүне силерниң чүрөктөрүңе чокко бол-лурун күзөп тур мен. Силерниң чур-тутуруга кээч бар чоруп бистин чүрөктөрүсти улам-на чокшуга-дыр, мынчалык бистер бот-ботта-рымыстан туттунуп алган бугу-ле кижилерге долу хосталганы бо-лган аас-кежиң бээр орутуп, кижилерни азы-думалыкы болура-рыңче, бугу делегейге тайбыңче болган чагаай амырларче апар-чылар орутуп чоруп бис.

Хо Ши Мин биле Сукарно чарлы-да кускакташканар.

ДЕЛЕГЕЙ БАЙДАЛЫНЫҢ ДОПЧУЛАЛЫ

ШУУТ ХАРЫЛЗАЖЫР ЧОРУМ КАЙЫ-КАЙЫЗЫН БИЛИШТИРЕР

Великобританияның премьер-ми-нистри Гарольд Макмилланың Со-вет Эвелелине хары чорук кы-лып чорашы Барын талакы бол-ган Чөөн талакы күрүнелериниң улауручуг ажалдыкчыларын аразы-ны бот-боттарынын шуут ужу-рамызгалың ажалыңны дугайын база каттап херек кырынга көргүскөн. Совет болган англи кү-рүне ажалдыкчылары ужуражыш-кыннарын болган беседалажыш-кыннарын үзүндө калбак айти-рыларын чугаалаашымаан, ула-стү аразынын талазы-биле өл-ө-лөтүп болган шыгымы айтиры-ларын талазы-биле бот-боттары-ны туруштарын илереп, бот-ботта-рын үзүл-болаларын эки билчип алгандар. «Санаа-оналарын бол-ган идеяларын хостуг солукшаны ийи чазактарын туруш-болаларын кайы-кайы эки билчириниң чедирген, мынчалык эззөн калбак соостак делегейин чугаалажыш-кыннарын ам чорударынын херө-жө ажалыг салышкын болган» деп совет-англи диннадыга дем-деген.

Макмилланың СССР-ге чораш-тынын дугайында даштыкы пар-лаган ийи турары мындыг шуут харылааларын делегейиң хей-нигити байырап, мындыг ужу-ражышкын кайы-кайы билчириниң болган маргылаалыг айти-рыларын таарымчадыг кылдыр шиптирээриниң оруу деп билип турар. «Номури» деп япон солун-ун бижип турары болза, «Совет Эвелелиниң болган Англияның улауручугаларынын ужуражыш-кыннары болган беседалаар чуга-алажышкыннары чорударынын чугулаашын бадтыкаан... Амгы үдө

өй-не дээр чүтү болза улап күрү-нелерин баштыңнарын чөвүлөй хураалын чыры болур деп делегей-ниң хей-нигити санаан. Кириңиң «Аль-Хумурига» деп солуну «Ху-дөө-биле Макмилланың аразында чугаалажышкыннар бүтү-нигити-нин тайбынын бижыгалаарыңче ба-зым болуп турар» деп демегелен. Оон-даа эске дыка хей чурттарың парлагалары мындыг түнөөдү кы-лып турар.

Америк пропаганда бо талазы-биле өскө үзүл-турушту. Ол совет болган англи күрүне ажалдыкчы-ларын ужуражышкыннарын ужу-дузанын куудуларыңче бол-ган тайбыга ынакшыдыг совет даштыкы политиканы бөлүгү өтсө сорулганын хоптап-нугүдөлөриңе чүртүп турар. Ша мындыг чорук болза, АКШ-тын чатыркыч бөлүктөрүниң улаустар аразынын бай-далын экижидеринче өвөш, а хары-лаа дүшкүрүгү болуруңче ула-ган политиканы илереп турар. Чогу-м-на олар бектик денелге чу-гаалажышкыннарын чорударынын идеянында ойталап, улаустар аразы-нын маргылаалыг айтирыларын тайбың өзү-биле шиптирээр-инге тура чогуң көргүзүп турар-лар.

Иччала-даа делегейиң хей-ни-тиги тайбынын камгалаарынын шыгымы хөмчөлөргөн алырын ча-зактар болган парламенттерден улам-на чүткүдү-биле негеп ту-руп апарган. Чижээ, хыналаның чогуур системизин бугаар Европа-ның дугуруштунган дефессеринге чөпсөктү күштери, анаа болган адролук-даа чөпсөктөрүн кызыл-турган Европага аймык чок чорук-туу бижыгалап болурун дугайында айтирыгы өрөөн көрүңүп өргө-жөк чугулаашын дугайында совет-

англи диннадыга айтип турары-нча англи парлаганын байырап ту-рары таарылга өвөш. Мынчалык «Неес кроника» деп солун динна-дыгы оң кезээ «он чугула чүтү болур» деп санавышкан, ол айти-рытын сонугуларын күрүнелериниң шыгымы чугаалажың көрүп күзө-пкөн илереткен. Оон өскө «Дейли миррор» деп айтип солун Европага «аймык чок куржагы» тургузары-нын идеяны чүтүдүтүшүшкан, «ам чүдө хөмчөп херек. А мыңа дээр, амынмында хөмчөдөйиң турга чөвүлө хураалды дүгөн чымдырар дээр оң-дур» деп ме-деген.

Москвага болган ужуражыш-кыннарын түнөөдө чедип ал-дыңган ийи чурттарынын аразыга эртем-техниктиг болган културалыг солуужаларын калбартынын, а ол мынчалык англи-совет салгыны калбартынын дугайында дугу-ружаны англи хей-нигити сеткил ханышкынны күзөп алган. Ийи улустарын күзөп турарын бугаар Совет Эвелели биле Англияны аразы-нда харылааларын экижидерин-ге мындыг дугурулга дегимчелат болур дээр чугаа чок.

Совет болган англи улусту-чу-ларын чугаалажың көргөн бүтү-ле айтирыгыларын чамдыкыга кайы-кайы билчир чорук чедип алдымаан. Эң алаңгы Германия-биле тайбын керээзин чарар, бер-лин айтирын шиптирээр дээр иш-каш мындыг өй-не чугула айти-рыларын талазы-биле чөпсөк-лөргөн чедип алдымаан болгай. Ол мынчалык Совет чазактын сана-ды бугаар тургускан халлашпы-ның дугайында англи-совет керээ-зин айтирың база шиптиретьин-мей барган. Бо бугу чүлөүр тур-га-даа чазактарын аразында чу-

гаалажышкыннарын чорудуп тур-гаш улаустар аразынын бүтү-ле өл-ө чугула айтирыгыларын сонгаарла-шышкын чокка шиптирээриниң өргөжөк чүтүлүш ийи талаар билчип көргөнөр.

Оларын аразында тургустунган шуут харылаалар ийи чурттарынын улаустарын аразында найыралды болган дем-катышкылашкын хөгжү-мүн аргө-ажытарына, а ол мынчалык бугу-нигитиниң тайбынын камгалап, бижыгалаарынын өргө-ажытарына уламчылар дээриниң дугайында чазактар баштыңна-рынын медегелин совет болган англи хей-нигити байыраас арга-зы чөдө чок. Тайбыны болган тайбын калы ажалдыкчымын күзөп-ле турар бугу улаустар ша-к мындыг медегелге байырап турар. Совет Эвелелиниң болган Англия-ны күрүне ажалдыкчыларын ужуражышкынны сонгоо оң өскө баа мынды ужуражышкын-нар болулаар бээр деп делегейиң хей-нигити көрөп турар. Мындыг ужуражышкыннар Барын болган Чөөн талаарын кайы-кайы билчириниң, улаустар аразынын дүшкүрүгү чоруп кошкыларын болдулар.

ВНУ КЕЛГЕН АЙТЫРЫГ

Барын талакы күрүнелерге Со-вет чазактын март 2-де чоруткан ноталарында Германия-биле тайбың керээзин чарарың болган Барын Берлине эжелел чүрүмү улаураанын дугайында амгы үдө-лө өй-не чугула айтирыларын база каттап өй-не билингире-биле тургускан. Бо ийи айтирылгар бот-боттарынын аразында чарылас болулаалыг болган оларын чорутуу-биле шиптирээр чорук улаустар аразынын дүшкүрүгүн чачырал-дыларынын херэаңе улап са-лышкын болур болган чачыс-аай, тайбыга ынакшыдыг, демок-раттыг Германияны тургузарынын аргаларынын дугайында ийи немец